

NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

Špecifikácia testov

**zo slovenského jazyka a literatúry
z maďarského jazyka a literatúry
zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry
z ukrajinského jazyka a literatúry**

**pre celoslovenské testovanie žiakov
9. ročníka ZŠ
v školskom roku 2016/2017**

Bratislava

jún 2016

Testy z vyučovacích jazykov pre celoslovenské testovanie sú určené žiakom 9. ročníka základných škôl okrem žiakov s mentálnym postihnutím. V celoslovenskom testovaní žiakov 9. ročníka (T9) sa používajú testy relatívneho výkonu, tzv. **NR testy** (norm-referenced), testy rozlišujúce žiakov podľa ich výkonov v teste. Sú zostavené tak, aby obsahovou stránkou a úrovňou náročnosti zodpovedali platnej pedagogickej dokumentácii.

Pre žiakov s vyučovacím jazykom slovenským – ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM: SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (*Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia*), PRÍLOHA ISCED 2 – VZDELÁVACIE ŠTANDARDY ZO SLOVENSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY PRE 2. STUPEŇ ZÁKLADNÝCH ŠKÔL A 1. – 4. ROČNÍK GYMNÁZIÍ S OSEMROČNÝM ŠTÚDIOM, ktorú pre žiakov s vyučovacím jazykom slovenským posúdila a schválila Ústredná predmetová komisia (ÚPK) pre slovenský jazyk a literatúru, ŠPÚ Bratislava 2009.

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/slovensky_jazyk_a_literatura_isced2.pdf

Pre žiakov s vyučovacím jazykom maďarským – ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM: MAĎARSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (*Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia*), PRÍLOHA ISCED 2. Posúdila a schválila ÚPK pre maďarský jazyk a literatúru, ŠPÚ Bratislava 2010. ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM: SLOVENSKÝ JAZYK A SLOVENSKÁ LITERATÚRA (*Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia*), PRÍLOHA ISCED 2. Posúdila a schválila ÚPK pre slovenský jazyk a slovenskú literatúru pre základné a stredné školy s vyučovacím jazykom maďarským, ŠPÚ Bratislava 2008.

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/madarsky_jazyk_a_literatura_isced2.pdf

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/slovensky_jazyk_a_slovenska_literatura_isced2.pdf

Pre žiakov s vyučovacím jazykom ukrajinským – ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM: UKRAJINSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (*Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia*), PRÍLOHA ISCED 2. Posúdila a schválila ÚPK pre ukrajinský jazyk a literatúru, ŠPÚ Bratislava 2010.

http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/ukrajinsky%20jazyk_a_literatura_isced%202.pdf

Testovanie sa v súlade so ŠVP sa orientuje na vedomosti a zručnosti žiakov z oblasti jazyka a literatúry, taktiež na overenie čitateľských kompetencií – prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť žiakov interpretovať rôzne druhy súvislých, nesúvislých, vecných i umeleckých textov a schopnosť argumentovať.

Úlohy v testoch nie sú len typickými školskými úlohami, neoverujú len rozsah zapamätaných vedomostí, ale aj vyššie poznávacie schopnosti žiakov. Vo väčšej miere sú zamerané na čítanie s porozumením. Testy sú zostavené tak, aby overovali hĺbku vedomostí a zručností, schopnosť žiakov aplikovať poznatky či objavovať stratégie riešenia.

Uvádzame ukážky textov a zadaní úloh z T9 z vyučovacích jazykov, ktoré sú zostavené podľa Bloomovej taxonómie.

Obsahové zameranie testov z vyučovacích jazykov T9-2017

Cieľ	Cieľom testovania je porovnať výkony žiakov v testovaných predmetoch a na základe výsledkov žiakov poskytnúť spätnú väzbu školám o ich úrovni v porovnaní s ostatnými školami na Slovensku. Výsledky testovania rozlišujú žiakov podľa ich výkonov. V zmysle školského zákona v platnom znení prijímajú stredné školy žiakov na štúdium aj na základe výsledkov externého testovania.
Čas riešenia	60 minút – SJL, MJL 50 minút – UJL, SJSL
Počet testových úloh	25 úloh – SJL, MJL 20 úloh – UJL, SJSL
Forma testových úloh	Uzavreté úlohy s výberom odpovede zo 4 možností. SJL, MJL 20 úloh sa vťahuje k ukážkam 5 úloh (voľných) sa nevťahuje k ukážkam, ale niektoré úlohy sa môžu vzťahovať ku kratším textom UJL a SJSL 15 úloh sa vťahuje k ukážkam 5 úloh (voľných) sa nevťahuje k ukážkam, ale niektoré úlohy sa môžu vzťahovať ku kratším textom
Testované oblasti	Zvuková rovina jazyka a pravopis, významová/lexikálna rovina jazyka, tvarová/morfologická rovina, syntaktická/skladobná rovina, sloh, literárne druhy, literárne žánre, štruktúra diela, štylizácia textu, metrika, všeobecné pojmy (sledovanie čitateľských, interpretačných, lexikálno-gramatických kompetencií), čítanie s porozumením a práca s textom, vyhľadávanie explicitných a implicitných informácií.
Charakteristika textov	Texty primerané žiakom 9. ročníka ZŠ súvislé a nesúvislé texty autentické i upravené texty umelecké, vecné texty texty z rôznych médií (denná tlač, internet)
Kognitívna úroveň	1. Zapamätanie – poznávanie a rozpoznávanie, vybavovanie 2. Porozumenie – interpretácia, usudzovanie, porovnávanie, dedukcia, vysvetľovanie, dokazovanie 3. Aplikácia – postupu na riešenie problému, implementácia 4. Analýza – rozlišovanie, usporiadanie, prisudzovanie 5. Hodnotenie – určovanie, vyvodzovanie
Povolené pomôcky	Písacie potreby – pero, ktoré píše namodro
Hodnotenie	1 bod za správnu odpoveď 0 bodov za nesprávnu a žiadnu odpoveď

Ukážky úloh a textov z vyučovacích jazykov

slovenský jazyk a literatúra

Ukážka 1

Antoine de Saint-Exupéry

Máloktorému spisovateľovi sa podarí tak prepojiť svoj život so svojím literárnym dielom, ako to urobil osud Antoinovi de Saint-Exupérymu. Na sklonku druhej svetovej vojny ho túžba bojovať proti nepriateľovi a znova lietať nad morom doviedla až do Tunisu. Úpenlivými prosbami si vymohol od amerických veliteľov, aby mohol na prieskumných lietadlách *Lighting* vykonávať prieskumné lety. Boli to vtedy moderné a rýchle stroje a pilotovať ich smeli iba letci do tridsaťpäť rokov veku. Antoine mal už štyridsaťštyri.

31. júla 1944 zo základne leteckej eskadry 2/33 v Borgu na severe ostrova Korzika podľa rozkazu veliteľa odštartoval pilot Antoine de Saint-Exupéry na zvyčajný prieskumný let nad dovedy okupovaným južným územím Francúzska. Nad svoje rodisko. Prieskumné lietadlo sa však nikdy z tohto letu nevrátilo. Antoine de Saint-Exupéry sa stratil kdesi nad vodami Stredozemného mora. Zmizol zo sveta tajomne a krásne ako jeho *Malý princ*. Iba najšľachetnejším z ľudského rodu sa dáva takáto výsada.

Zdroj

HYKISCH, A.: Doslov v knihe *Malý princ*. Bratislava: Mladé letá, 1993. ISBN 80-06-00539-7

Upravené na didaktické účely

Nasledujúce úlohy sa vzťahujú k súvislému textu.

Porozumieť/konceptuálne poznatky

01. Čo je hlavným motívom ukážky?

- A. Spisovateľovo pôsobenie v radoch letcov.
- B. Posledný prieskumný let spisovateľa.
- C. Život letcov počas druhej svetovej vojny.
- D. Príprava prieskumných letov počas vojny.

Popis úlohy:

Práca so súvislým textom

Úloha na čítanie s porozumením

Cieľ: posúdiť pravdivosť tvrdení na základe textu ukážky

Kompetencia: vyhľadať pravdivú informáciu

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: B

Porozumieť/konceptuálne poznatky

02. Ktoré tvrdenie nevyplýva z ukážky?

- A. Exupéry vykonával prieskumné lety.
- B. Exupéryho lietadlo Lighting sa záhadne stratilo.
- C. Exupéry bojoval proti nepriateľovi na začiatku druhej svetovej vojny.
- D. Exupéryho vek mohol byť prekážkou vykonávania prieskumných letov.

Popis úlohy:

Práca so súvislým textom

Úloha na čítanie s porozumením, zadanie s negatívnou formuláciou

Cieľ: orientácia žiakov v texte, práca s textom

Kompetencia: vyhľadať pravdivú informáciu

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: C

**Ukážky úloh a textov
z vyučovacích jazykov**

slovenský jazyk a slovenská literatúra

Bardejovské Kúpele patria k najkrajším kúpeľným mestečkám na Slovensku. Preslávili sa už v minulosti, najmä svojimi minerálnymi vodami, ktoré blahodarne pôsobia na tráviaci trakt. Desať minerálnych prameňov vyviera na pomerne malej ploche vo vnútornom kúpeľnom území. Množstvo látok vo vode je v každom prameni odlišné. Pri pití obvyklých liečebných dávok, ktoré určuje lekár, sú pre organizmus neškodné. Tieto minerálne pramene sa používajú najmä na pitné kúry.

Prvá zmienka o Bardejovských Kúpeľoch je z roku 1247, keď uhorský kráľ Béla IV. daroval územie dnešných kúpeľov aj s prameňmi mestu Bardejov. Isté je, že ľudia poznali veľmi skoro liečivé účinky minerálnych vôd, o ktorých sa mohli sami presvedčiť.

Vysoká úroveň kúpeľnej liečby, ale aj tiché a pokojné prostredie ich predurčujú k stráveniu príjemnej dovolenky, ktorá je obohatená o množstvo liečebných procedúr, v ktoromkoľvek ročnom období.

(Zdroj: internet)

Nasledujúce úlohy sa vzťahujú k textu ukážky.

Porozumieť / faktické poznatky

01. Na základe textu ukážky doplňte vetu:

Minerálne vody majú veľmi priaznivý vplyv

- A. na pohybové ústrojenstvo.
- B. na dýchacie ústrojenstvo.
- C. na tráviace ústrojenstvo.
- D. na vylučovacie ústrojenstvo.

Popis úlohy:

Práca so súvislým textom

Úloha na čítanie s porozumením

Cieľ: posúdiť a vybrať vhodnú informáciu na doplnenie

Kompetencia: vyhľadať informáciu a doplniť ju do vety

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: C

Porozumieť/ faktické poznatky

02. Z ukážky vyplýva, že

- A.** množstvo látok vo vode je v každom prameni rovnaké.
- B.** minerálne pramene sa používajú hlavne na pitné kúry.
- C.** ľudia dlho nepoznali liečivé účinky minerálnych vôd.
- D.** kúpeľná liečba nie je možná v každom ročnom období.

Popis úlohy:

Práca so súvislým textom

Úloha na čítanie s porozumením

Cieľ: posúdiť pravdivosť tvrdení na základe textu ukážky

Kompetencia: vyhľadať pravdivú informáciu

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: B

**Ukážky úloh a textov
z vyučovacích jazykov
maďarský jazyk a literatúra**

2010 legnézettebb filmjei

2010-ben tizenkét filmforgalmazó társaság 188 filmet mutatott be a hazai mozikban. Az újdonságok több mint a fele az USA-ból érkezett, a második helyen a Cseh Köztársaság, a harmadikon pedig Franciaország állt. Az Avatar és a Shrek a vége, fuss el véle nézettségének is köszönhetően az elsőség már hatodszor a Tatrafilm Társaságé lett.

Az abszolút győztes az Avatar című film lett. Az Avatar a premiert követően 11 héten át vezette a listát, vagyis 2009. 12. 17-étől 2010. 3. 3-áig. Egy hét alatt a legtöbb néző (69 182) a Shrek a vége, fuss el vége című filmet látta (a Jégkorszak 3: A dinók hajnala című filmet az előző évben egy hét alatt 101 405 néző látta).

A szlovák filmek közül a legsikeresebb A repülő Ciprián legendája volt, amelyet összesen 57 120 néző látott, és a tizenkilencedik helyen áll. A hazai filmek közül ezen kívül egy sem került be a leglátogatottabb száz film közé.

Sorrend	A film címe	Rendező	A nézők száma 2010-ben
1.	Avatar	J. Cameron	242 375
2.	Shrek a vége, fuss el véle	M. Mitchell	230 498
3.	Harry Potter: A halál ereklyéi	D. Yates	168 674
4.	Alice Csodaországban	T. Burton	163 505
5.	Twilight Saga: Napfogyatkozás	D. Slade	117 422

(Forrás: <http://www.mediadesk.sk>, feldolgozás)

Nasledujúce úlohy sa vzťahujú k textu ukážky.

Porozumieť /konceptuálne poznatky

01. Melyik állítás következik a kiinduló szövegből?

- A.** A filmújdonságok majdnem a fele az USA-ból származik.
- B.** A 2010-es év sikeresebb volt a filmek látogatottságát tekintve, mint a 2009-es.
- C.** Az első száz leglátogatottabb film között csak egy szlovák található.
- D.** Az Avatar az egy hétre eső nézők számát tekintve is a legsikeresebb film.

Popis úlohy:

Práca so súvislým textom

Úloha na čítanie s porozumením

Cieľ: posúdiť pravdivosť tvrdení na základe textu ukážky

Kompetencia: vyhľadať pravdivú informáciu

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: C

Porozumieť /konceptuálne poznatky

02. Melyik rendező mondhatta ezt: „*Örülünk annak, hogy Szlovákiában is a mi filmünk volt az első, amelyet 2010-ben egy hét alatt a legtöbb néző látott*“.

- A. J. Cameron
- B. S. Martino
- C. D. Yates
- D. M. Mitchell

Popis úlohy:

Práca so súvislým textom

Úloha na čítanie s porozumením

Cieľ: porozumieť a posúdiť informácie z textu ukážky

Kompetencia: priradiť správnu možnosť k informácii

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: D

**Ukážky úloh a textov
z vyučovacích jazykov**

ukrajinský jazyk a literatúra

Зразок № 2

Пробудження (М. Підгірянка)

Снилось мені ясне сонце,
Що в хаті світило, –
А то лиш так моя мамка
дивилася мило.
Приснивсь мені легкий вітрик,
Що пестив колосся, –
А то мені моя мамка
Гладила волосся.
Снилась мені ягідонька,
Як мед солоденька, –
А то мене цілувала
Мамка дорогенька.

Джерело

<http://books.google.sk>

Л. О. Глущенко: *Світанок: Книга для читання в дошкільних навчальних закладах*

Вірш, який ви прочитали говорить про

- 06**
- A** ясне сонце.
 - B** матір.
 - C** дитинство.
 - D** любов до природи.

Котрий з наведених творів написала Марійка Підгірянка?

- 07**
- A** «Як Матійко став куколкою»
 - B** «Заповіт»
 - C** «Ой, не ходи, Грицю»
 - D** «Безкінечні казочки»